

Värderingsskillnader, demokrati och integration

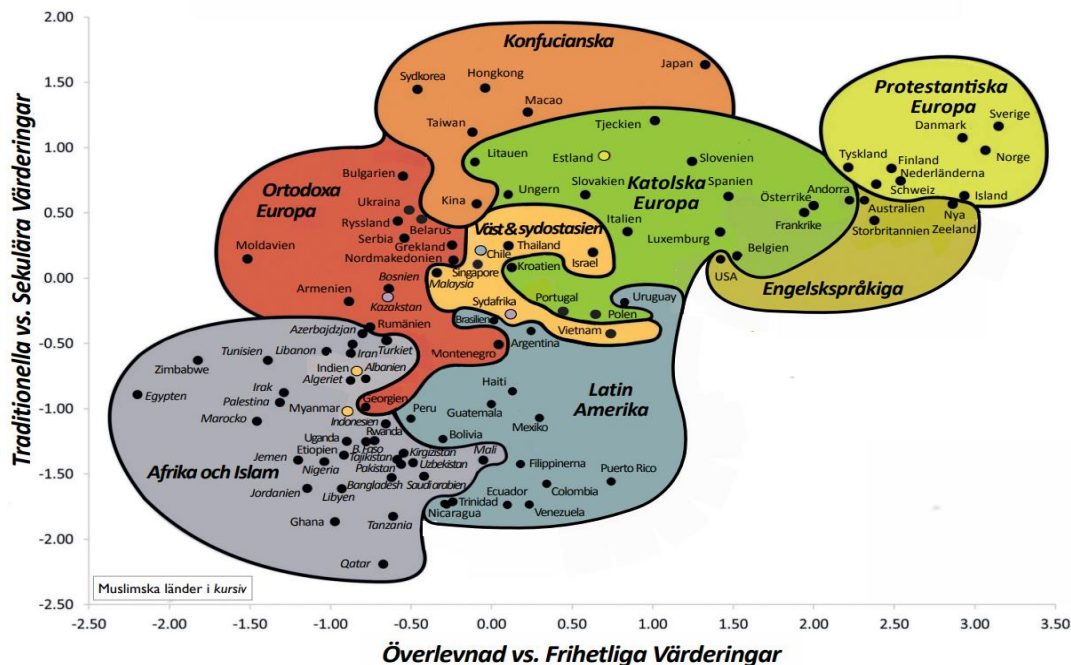
Bi Puranen inledde med Gösta Vestlundcitaten "Utan varandra är vi ingenting. Vi är varandra" samt det klassiska flygfotot över det som för många var hemgård och hembygd. I början av 1900-talet hade de flesta innevånare koppling till landsbygden. En bild som även kan symbolisera hur Sverige byggdes och folkbildningens viktiga demokratiroll i samhällsbygget. Men även hur man med tiden kom att lämna jordbrukarsamhället och med det tidigare värderingar. En värderingsförskjutning som folkrörelserna och folkbildningen medverkade till.

WVS kulturkarta

World Values Survey är världens största studie om människors värderingar. Nätverket samlar framför allt in uppgifter om människors värderingar via omfattande enkäter bland representativa urval av nära 90 procent av jordens befolkning.

WVS Kulturkarta 2021 visar att Sverige skiljer sig starkt från andra länder. De nordiska länderna rymmer i högre grad frihetliga värderingar men samtidigt en lägre grad av traditionella värderingar.

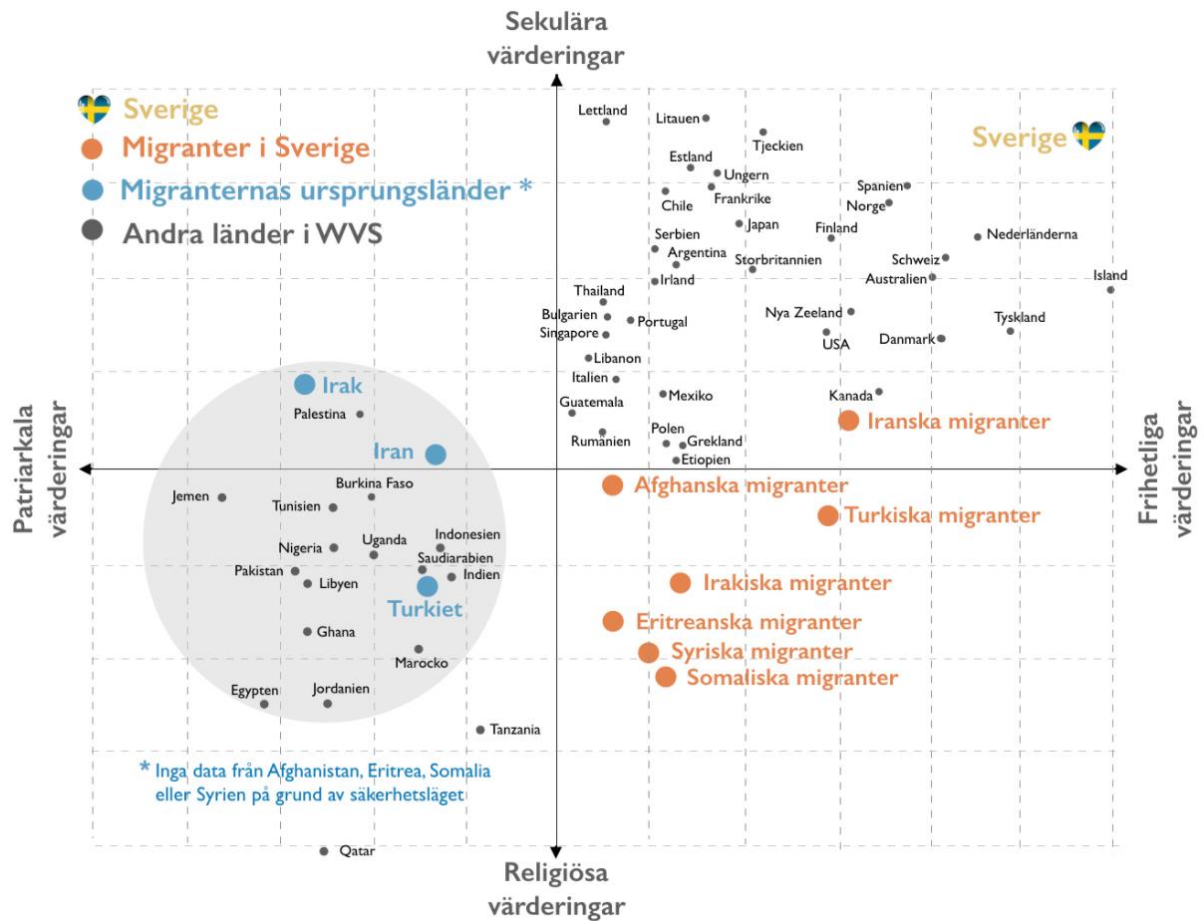

Källa: https://www.iffs.se/media/23319/kulturkarta_2021.pdf

De flesta länder rör sig uppåt och till höger på kartan. När så sker händer mycket med normer och värderingar.

Bara genom att ställa frågorna sker saker! Även illitterata respondenter ingår i materialet. Man har noterat att när intervjuaren återkommer ges mer genomtänkta svar.

Migranternas värderingar och värderingsförskjutningar

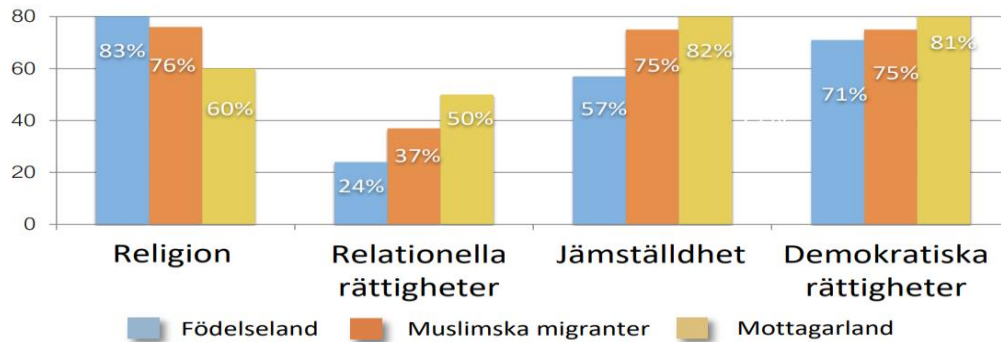
Källa: https://www.iffs.se/media/22624/mwvs_kulturkarta.jpg

Genom att använda den så kallade kulturkartan och kombinera den med resultaten från WVS kan man se hur värderingarna bland migranter från olika länder skiljer sig från värderingarna i Sverige, men även hur de skiljer sig från värderingarna som råder i de länder de kommer ifrån. Man måste skilja mellan att vara positiv till demokratiska rättigheter och att vara demokratisk. Notera att de som kommit från Iran till Sverige dels kom tidigt men att de i hög utsträckning var en privilegierad grupp högt utbildade som inte var särskilt religiösa.

Även studien [Med migranternas röst](#) visar att värderingsförskjutningar sker även om det tar tid. Det handlar om möten. Just därför är Göstas devis så viktig!

Kultur och religion hos migranter från muslimska länder till väst

99 länder, N=94 018

Källa: https://www.iffs.se/media/22602/medmigranternasrost_presentation.pdf

Studien [Migrant Hygge: Feeling at home in a cold climate](#) pekar på hur avgörande möten är i integrationen. Många mötesplatser anordnas genom folkbildningen, till exempel NBVs arbete med bosnier. Men man blir som ny i Sverige inte inbjuden till ett svenskt hem! Där gör dock civilsamhället viktiga insatser.

Demokratins tre dimensioner

1. En beslutsform
 - a. En form av styrning
 - b. Egenskap hos beslut och beslutsmetoder

Jämför med exempelvis ett klansamhälles beslutsformer.

2. En livsform
 - a. Ett etiskt ställningstagande: Att i varje handling fråga vad konsekvenserna blir.
 - b. Värden som frihet, jämlikhet, omsorg om demokratin – allas lika värde

Samtidigt lever vi i ett näthysteriskt samhälle och får då akta oss för att agera exkluderande.

3. Det oberäknliga
 - a. Demokratins berg-och-dalbana:
 - i. Den första vågen från upplysningstiden. Backlash: mellankrigstiden med fascism och nazism.
 - ii. Den andra vågen efterkrigstiden. Backlash: Sovjet, Spanien, Portugal, Grekland, Latinamerika, Asien, Afrika, Mellanöstern.
 - iii. Tredje vågen *End of history*. Grekland -74, Spanien -75, Portugal -76, Argentina -83, Brasilien -85, Chile -90, Taiwan -86, Filipinerna -86, Sydkorea -87, Indonesien -98 Backlash Kina, Ryssland, Turkiet, Ungern, Polen...

Demokratins kris

Vi ser en ökad otrygghet över samhällsutvecklingen. Vi måste ta klimatångesten på allvar!

Demokrati förutsätter omsorg och eftertänksamhet. Vad blir snabbhetens konsekvenser? Hur hantera IT-samhällets snabba påverkan på demokratin?

Vi går alltmer från ett gemensamt kollektivt beslutande till mer individualiserade krafter; nya platser, nya utrymmen. Samtidigt finns en populism som hotar de demokratiska beslutsformerna.

Spelar engagemang någon roll?

Ser vi en utveckling mot världsparlamentarism utifrån klimatet, urbanisering, Agenda 2030 eller en ny FN-struktur? De nationella demokratierna har allt mindre makt i och med ökad globalisering. Leder till en försvagad stat? Sker motsvarande för regioner och myndigheter versus kommuner och regioner? Man kan ställa sig frågan vad jag som individ har för ansvar. Spelar det någon roll vad jag gör? Här kan folkbildningen spela en roll!

Torvald Åkesson